

Η συμβολή της Εκκλησίας στον απελευθερωτικό αγώνα του 1821

/ Γνώμες

Γράφει ο Δρ. Κωνσταντίνος Χιώλος, Δικηγόρος

Ορθοδοξία και Ελληνισμός είναι δύο έννοιες που συνδέονται αρρήκτως μεταξύ τους. Η Ορθοδοξία διεδραμάτισε αποφασιστικό ρόλο σε κρίσιμες για το περιούσιο Ελληνικό μας Έθνος στιγμές. Χάρης στην ενεργό συμπαράσταση της Ορθοδόξου Εκκλησίας μας ο Ελληνισμός διεσώθη πολλάκις και απέφυγε την εθνική του αλλοτρίωση. Μία σύντομη αναδρομή στην Ιστορία επιβεβαιώνει πλήρως την αλήθεια αυτή.

Κατά την διάρκεια της μακραίωνης Τουρκοκρατίας, η Ορθόδοξος Εκκλησία μας ήταν η μοναδική πηγή και δύναμη για την διακήρυξη του Ελληνισμού, της ορθοδόξου πίστεως και της εσωτερικής φλόγας για εθνική ανεξαρτησία. Η Εκκλησία ήταν κυριολεκτικά η Κιβωτός του Ελληνικού Γένους, πρωτοστατήσασα στους εθνικούς μας αγώνες και πληρώσασα βαρύ φόρο αίματος. Ήταν όντως η Εκκλησία της Κωνσταντινουπόλεως Μεγάλη, διότι υπό τας πτέρυγας της

περιέθαλψε το χριστεπώνυμο πλήρωμα.

Η συστηματική προσπάθεια των Τούρκων να αφανίσουν το Ελληνικό Γένος, έβρισκε αντιμέτωπη την αντίδραση της Εκκλησίας. Οι μοναχοί διατηρούσαν στα σκοτεινά υπόγεια των Ιερών Μονών τους τα «Κρυφά Σχολεία», στα οποία δίδασκαν την ορθόδοξη πίστη και την Ελληνική Παιδεία. Η πίστη στο Θεό και η αγάπη στην Πατρίδα, διαφυλάχθηκαν και μεταφέρθηκαν μέσα στους αιώνες της σκλαβιάς, από την Εκκλησία και τον ιερό κλήρο. Η Εκκλησία εβοήθησε με όλα τα μέσα τους ραγιάδες Έλληνες να διαφυλάξουν ως ιερή παρακαταθήκη την πίστη τους καθ' όλη τη διάρκεια της επί 400 και πλέον χρόνια δουλείας των.

Γενικώς, η Εκκλησία κατά την Τουρκοκρατία, υπήρξε η μοναδική πηγή και ακατάβλητη δύναμη για την διακήρυξη του Ελληνισμού, της ορθοδόξου πίστεως και του πόθου για την αποτίναξη του ζυγού και την ανάκτηση της περιπόθητης Ελευθερίας του δουλεύοντος Γένους των Ελλήνων.

Τετρακόσια ολόκληρα χρόνια καθημαγμένο το Έθνος μας, βαστάζει τον Σταυρόν του μαρτυρίου του, αλλά δεν αποθαρρύνεται, δεν παύει να ελπίζει. Κατέκτησε η βία εκείνη τη Χώρα – αλλά ούτε στιγμή εδάμασε την Ελλάδα – Ιδέα.

Από τον Γεώργιο Σχολάριο μέχρι τον Πατριάρχη Γρηγόριο τον Ε΄ και από τον Παχώμιο Ρουσάνο μέχρι τον Κοσμά τον Αιτωλό, όλοι τους συνέβαλαν παντοιοτρόπως στην επιβίωση του Ελληνισμού.

Ειδικότερα, ο Πατρο-Κοσμάς ο Αιτωλός, ο Ηλίας Μηνιάτης, ο Ευγένιος Βούλγαρης, ο Πατριάρχης Γρηγόριος ο Ε΄, ο Παλαιών Πατρών Γερμανός, ο Αθανάσιος Διάκος, ο Παπαφλέσσας, ο Σαλώνων Ηλίας, ο Έλους Άνθιμος, είναι μερικοί μόνον – από τις χιλιάδες των επωνύμων και των ανωνύμων – που με το ραβδί ή την πέννα, με την ρομφαία του λόγου ή με το καριοφίλι ανά χείρας, περιώδευσαν την σκλαβωμένη Χώρα μας, edίδαξαν, έγγραφαν και καθαγίασαν με τον θάνατό τους το εθνικό τους έργο. Γενικώς δε όλοι οι κληρικοί συνέβαλαν με κάθε μέσον για την διατήρηση των ιερών και των οσίων του Ελληνισμού και για την ανάκτηση της Ελευθερίας του που αποτελούσε τον μύχιο πόθο των Ελλήνων.

Οι ήρωες του 1821 την 25ην Μαρτίου ύψωσαν, υπό τις ευλογίες του Παλαιών Πατρών Γερμανού, την Σημαίαν της Επανάστασεως στην Αγία Λαύρα, επικαλούμενοι την βοήθειαν του Χριστού και την Σκέπην της Υπερμάχου Στρατηγού της Παναγίας Μητρός Του, σε ένα Αγώνα κυριολεκτικώς υπέρ Πίστεως και Πατρίδος.

Η συμμετοχή της Εκκλησίας στον απελευθερωτικό Αγώνα του 1821, είναι

αδιαμφισβήτητη τόσο κατά την προετοιμασία, όσο και κατά την νικηφόρο διεξαγωγή αυτού.

Η Εκκλησία το '21 εστρατεύθη, υπήκουσε στην πρόσκληση της Ελλάδος και πριν ακόμη σημάνει η σάλπιγγα του Εθνικού Συναγερμού, ευρίσκετο επί των επάλξεων. Με την Εικόνα της Παναγίας στο στήθος οι κληρικοί του Αγώνος, εμπύχωναν τους αγωνιστάς. Η συμμετοχή των Επισκόπων, των ιερέων και των μοναχών, υπήρξε ομόθυμη και καθολική.

Θα πρέπει να εξάρουμε ιδιαιτέρως, την τεράστια συμβολή για την επιβίωση του Ελληνισμού κατά την Τουρκοκρατία, της Μεγάλης του Χριστού Εκκλησίας, δηλαδή του Οικουμενικού Πατριαρχείου της Κωνσταντινουπόλεως, το οποίο και σήμερα για τον ίδιο σκοπό, συνεχίζει την οικουμενική του παράδοση και το διορθόδοξό του κύρος.

Μεγάλη, όμως, υπήρξε η συμβολή της Εκκλησίας και στον Μακεδονικό Αγώνα. Συνυφασμένος ο Ελληνισμός και η Ορθόδοξος Εκκλησία στην Μακεδονία και στην Θράκη, αντιμετώπισαν τις τρομοκρατικές επιθέσεις και τις θηριωδίες των Βουλγάρων κομιτατζήδων. Όλοι γενικώς οι Μητροπολίτες της Μακεδονίας, έλαβαν ενεργό μέρος στον Μακεδονικό Αγώνα. Ιδιαιτέρως, όμως, διακρίθηκαν ο Μητροπολίτης Καστοριάς Γερμανός Καραβαγγέλης και ο Μητροπολίτης Δράμας (και έπειτα Εθνοϊερομάρτυς Μητροπολίτης Σμύρνης) Άγιος Χρυσόστομος.

Γενικώς δε θα πρέπει να τονισθή με έμφαση, ότι η συμβολή της Εκκλησίας στον Μακεδονικό Αγώνα, είναι ισάξια με εκείνην της Εθνεγερσίας του 1821 σε προσφορά αίματος και σε θυσίες, κατά καθολική δε αναγνώριση και ομολογία, αποφασιστικής σημασίας για την νικηφόρο έκβασή του.

Ως κατακλείδα του παρόντος άρθρου μας για την αποφασιστική σημασία της Εκκλησίας στους Εθνικούς Αγώνες του Ελληνισμού, θα πρέπει να αναφερθή με την δέουσα έμφαση, ότι αιώνες τώρα Ορθοδοξία και Ελληνισμός, ακολουθούν κοινή πορεία, ότι η Ορθόδοξη Εκκλησία μας προμαχεί πάντοτε εις όλους τους εθνικούς Αγώνες του Ελληνισμού με εκατόμβες θυμάτων κληρικών παντός βαθμού και ότι η Εκκλησία υπήρξε «βοηθός και σκεπαστής» στους δίσεκτους χρόνους του Έθνους μας. Πράγματι, Ορθοδοξία και Ελληνισμός διάγουν βίον παράλληλον.

Επομένως, διά να συνεχίσουμε να υπάρχουμε ως Έλληνες, θα πρέπει να διαφυλάξουμε πρωτίστως «ως κόρην οφθαλμού» την Ορθοδοξία μας, καθ' όσον η ορθόδοξος πίστις μας, είναι η πλέον πολύτιμος εθνική μας κληρονομιά. Δεν θα πρέπει δε να μας διαφεύγη, ότι η Ορθόδοξος Εκκλησία μας, υπήρξε πάντοτε -και είναι βεβαίως και σήμερα- η Τροφός και η Μητέρα του περιουσίου και ενδόξου

Ελληνικού μας Γένους και ότι μόνον με Αυτήν ζή ο Ελληνισμός και θα ζή αιωνίως.

Πηγή: Διμηνιαίο περιοδικό Ιεράς Μητροπόλεως Σερρών και Νιγρίτης, «ο Άγιος Νικήτας», έτος ΚΗ΄, τ. 265, σελ. 82-83, Μάρτιος - Απρίλιος 2016